

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Självständigt arbete II

Vad motiverar barn till läsning?

En kvalitativ studie om elevers motivation och drivkrafter till att läsa på fritiden

Författare: Malinn Jonsson

Handledare: Martin Hellström

Examinator: Åsa Nilsson Skåve

Termin: VT19

Ämne: Svenska

Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

Abstract

Syftet med studien är att undersöka vilka tankar elever har om sin skönlitterära läsning samt vad som motiverar elever till att läsa på fritiden. För att uppfylla syftet besvarades en enkät om inre och yttre motivation i två klasser i årskurs sex. Därefter valdes sex elever med inre motivation till läsning ut för intervjuer. Studien utgår från Self-determination theory som grundar sig i att det finns inre motivation och yttre motivation. Denna studie fokuserar på den inre motivationen som består av tre drivkrafter (kompetens, meningsfullhet, självständighet), dessa har lagt grunden för studiens analys. Resultatet visar att elever med inre motivation tycker om att själva bestämma över sitt läsande, att själva få välja bok och att få välja när de ska läsa. Resultatet visar också att elever tycker om att tala om böcker med andra för att ge eller ta emot boktips.

Nyckelord

Läsning, inre motivation, yttre motivation, kompetens, meningsfullhet, självständighet

Keywords

Reading, intrinsic motivation, extrinsic motivation, competence, relatedness, autonomy

English Title

What motivates children to read?

A qualitative study about pupils' motivation to read in their spare time

Tack

Stort tack till eleverna som deltog och genom sina intervjuer gjorde studien möjlig.

Tack till Martin för god handledning genom arbetets gång.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	<i>Syfte och frågeställning.....</i>	2
2	Tidigare forskning	2
2.1	<i>Vikten av att läsa.....</i>	2
2.2	<i>Vuxnas påverkan på barn .....</i>	3
2.3	<i>Läsmotivation och läsförståelse.....</i>	4
3	Teori	5
3.1	<i>Self-determination theory.....</i>	5
3.1.1	<i>Inre motivation.....</i>	5
3.1.2	<i>Yttre motivation.....</i>	6
4	Metod och material.....	7
4.1	<i>Urval .....</i>	7
4.2	<i>Enkät.....</i>	7
4.3	<i>Intervju.....</i>	8
4.4	<i>Etiska överväganden.....</i>	8
4.5	<i>Analysmetod.....</i>	9
4.6	<i>Metodkritik.....</i>	9
5	Resultat	10
5.1	<i>Enkät.....</i>	10
5.2	<i>Intervjuer.....</i>	11
5.2.1	<i>Intervju 1-Wilma.....</i>	11
5.2.2	<i>Intervju 2 - Alma.....</i>	12
5.2.3	<i>Intervju 3-Julia .....</i>	13
5.2.4	<i>Intervju 4 - Adam.....</i>	14
5.2.5	<i>Intervju 5 - Melinda .....</i>	15
5.2.6	<i>Intervju 6 - Elin.....</i>	15
6	Analys.....	16
6.1	<i>Inre motivation.....</i>	16
6.1.1	<i>Kompetens .....</i>	17

6.1.2	Meningsfullhet	18
6.1.3	Självständighet	19
7	Diskussion	20
7.1	<i>Vidare forskning</i>	21
8	Referenser	23

Bilagor

Bilaga A	1
Bilaga B.....	2,3
Bilaga C.....	4

Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

1 Inledning

Ett av skolväsendets uppdrag är att främja elevers lärande och elevers livslånga lust till att lära. Vidare har skolan ett syfte att utveckla kunskaper i och om det svenska språket samt att stimulera elevernas intresse för läsning (Skolverket, 2019a). En stor del av att utveckla dessa kunskaper handlar om att kunna läsa och att ha en god läsförståelse eftersom elever genom läsning får ett större ordförråd, lättare kan ta in kunskap via skrift och ta del av vårt informationshälle. Läsning ingår också i samtliga ämnen i skolan vilket också gör det till en betydande del i elevers skolgång.

För att elever ska kunna läsa och ta in kunskap krävs det motivation eftersom det är nyckeln till att lyckas med sin läsning. Motivation till att läsa har därav en betydande roll för att elever blir goda läsare och vidare får utveckla en god läsförståelse. En djupgående förståelse av begreppet läsmotivation är viktigt för att kunna motivera elever till att läsa och främja läsmotivation (De Naeghel, Van Keer, Vansteenkiste & Rosseel, 2012).

En studie om läsförmågan hos svenska elever gjord av PIRLS (2017) visar att svenska elever ägnar mindre tid åt att läsa på fritiden än andra OECD-länder. Sverige är också det land som tillsammans med Danmark har störst andel elever som inte tycker om att läsa. Undersökningen visar även att de elever som har positiv inställning till läsning också lyckas bättre på PIRLS-proven. De elever med positiv inställning och bra självförtroende i läsning är alltså de som presterar bäst (PIRLS, 2017). En låg motivation till läsning kan få stora konsekvenser, exempelvis låga resultat som i sin tur kan påverka elevers självkänsla och självbild (Skolverket, 2019b). Statens medieråd (2015) och Nordicom (2015) har genomfört studier bland unga människor som visar att den traditionella läsningen utmanas av ett ökat användande av nya digitala medier (Lundström & Svensson, 2017). Detta har fått många lärare att ställa sig frågan ”Hur kan jag motivera mina elever?” och detta är även något jag själv känner att jag vill undersöka mer eftersom jag också har upplevelsen att färre barn har en positiv inställning till läsning. Även om det är ett svårt uppdrag kan lärare ha ett stort inflytande på sina elever gällande motivation. Som lärare finns det alltså stora möjligheter att få elever att upptäcka och trigga sin

motivation till läsning (Wery & Thomson, 2013; Skolverket, 2019b). Att ha en förståelse för varför vissa elever har stor motivation till att läsa och andra inte är således en viktig del av läraryrket. Det denna kvalitativa intervjustudie kan bidra med är att påvisa vad som motiverar vissa elever till att läsa och på så sätt hjälpa lärare i sitt motivationsarbete.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka vilka tankar elever i två klasser i årskurs sex har om sin skönlitterära läsning samt vad som motiverar eleverna till att läsa på fritiden.

Med avstamp i syftet och den litteratursökning som gjorts ämnar studien besvara följande forskningsfråga:

- Vad motiverar eleverna till att läsa skönlitterära böcker på fritiden?

2 Tidigare forskning

I detta stycke kommer tidigare forskning om vikten av att läsa att presenteras. Fortsättningsvis presenteras tidigare forskning om vuxnas påverkan på barns läsning. Slutligen redogörs för hur läsmotivation har en inverkan på barns läsförståelse.

2.1 Vikten av att läsa

Att läsa hjälper elever att utveckla sin mentala aktivitet. Det hjälper dem med sitt logiska och analytiska tänkande. Genom att läsa litteratur och skönlitteratur får elever nya kreativa sätt att tolka världen. Fortsättningsvis är det ett sätt att ta del av olika människors erfarenheter, kunskaper och tolkningar (Lundström & Svensson, 2017). Detta kan således förklara varför läsning spelar en stor roll i samhället men också i människors privatliv. Under de senaste åren sågs en sjunkande nivå i elevers läskunnighet och i en studie gjord av Papadima-Sophocleous (2009) som handlade om att sammanställa fem länder i Europas försök att ändra denna trend kom hon fram till att det inte bara är underhållande att läsa utan det är också viktigt. Vetskapen om detta hjälper oss att förstå omvärlden och mer om oss själva. Papadima-Sophocleous (2009) kom även fram till att färdigheten som läsning ger hjälper med framgång i

olika aspekter i livet såsom att hitta en sann vän, lyckas i yrket och att veta vem man ska lita på i en riskabel sits. Att läsa och analysera är således bra för detta:

When a reader is able to identify with a character and his conflict or problem in a story and see life through the eyes of this character, then the reader begins to share an author's insight and thus begins to read with appreciation. Reading in this way is responding both emotionally and intellectually (Papadima-Sophocleous 2009:120).

Enligt citatet är det först när läsaren kan identifiera sig med en karaktär och se genom dennes ögon som läsaren kan börja dela insikt med författaren som således leder till att man läser med uppskattning (Papadima-Sophocleous, 2009).

2.2 Vuxnas påverkan på barn

I en kvantitativ analysstudie som undersökte barns skönlitterära läsning i 18 olika OECD länder kom Van Ours (2008) fram till att om barn läser vid en tidig ålder visar forskning att det har en positiv inverkan på barnens läsning vid senare tid i livet. Det kan komma att ha stort inflytande på barnens läsnivåer vid en senare ålder. Både vårdnadshavare och lärare har en chans att påverka barnens lust till att läsa. Detta sker både medvetet och omedvetet. Har vårdnadshavare en hög läsnivå och läser ofta kan detta bidra till att också barnen får en högre läsnivå och läser oftare. Både skolan och vårdnadshavare kan uppmuntra barn till läsning i tidig ålder genom att gå till biblioteket eller köpa böcker till sina barn. Det finns en studie som visar på en starkare förkärlek till böcker om man som barn var en aktiv lånare och hade ett lånekort på ett bibliotek (2008). Men främst kan vårdnadshavare främja läsning genom att läsa för sina barn och genom att visa barnen att de själva läser och tycker om att läsa. Det är således också viktigt att prata med barnen om läsning och böcker som lästs (2008). Vårdnadshavares inställning till läsning är viktigt och detta är något som barn redan vid tidig ålder märker och tar efter, de inspireras till egen motivation och läslust (Yeo, Ong, Ng, 2014). I studien gjord av Yeo, Ong, Ng (2014) undersöktes barns hemförhållanden i kontexten läsning, alltså vilka böcker, föräldrars läsvanor och utbildning mm i förhållande till barns läsintresse och läsförmåga.

Familjers socioekonomiska bakgrund kan också ha en betydande roll i barnens läsmotivation, där vårdnadshavares utbildning och inkomster spelar in. Barn

som gör bättre ifrån sig på olika lästest, har ofta vårdnadshavare med högre utbildning och högre inkomst (Yeo, Ong, Ng, 2014).

2.3 Läsmotivation och läsförståelse

En rad forskare har beskrivit läsförståelsens komplexitet. Den första delen i läsförståelsen är läsprocessen som börjar med att se text, fortsätter med mottagandet av information och resulterar i förståelse eller ickeförståelse i hjärnan. Läsning är således en komplex språkkunskap i många steg som kräver användning av flera färdigheter samtidigt. En annan del i läsförståelsen är läsfärdighet som i sin tur går att dela upp. Det kan vara behandling av information för ordigenkänning, att hitta textens huvudidé, förstå detaljer, erkänna textens struktur och förutsäga författarens idé, förstå betydelsen av idéerna i texten och utvärdera och komma ihåg allt detta. Detta kan vara strategier för att hjälpa läsare att läsa. Läsare som använder sig av dessa strategier förstår först innebörden av innehållet och associerar sedan ny kunskap med tidigare befäst kunskap. För att god läsförståelse ska uppstå måste läsaren gå igenom läsprocessen och samtidigt använda sig av sin läsfärdighet (Kuşdemir & Bulut, 2018; Guthrie, Wigfield, Humenick, Perencevich, Taboada & Barbosa, 2006).

Läsmotivation är en viktig faktor i barns läsprocess och för att lyckas i skolan. Läsmotivation bidrar direkt till en god läsförståelse oberoende av hur mycket barn läser. Det bidrar till att barn tar in det som läses och på så sätt får ett stort ordförråd som i sin tur också leder till en bättre förståelse av det som läses. Det är viktigt att vara medveten om kopplingen mellan läsmotivation och läsförståelse och att ha en djupgående förståelse för varför motivation är viktigt för att kunna motivera eleverna till att läsa och främja god läsförståelse. Även om motivationen till att läsa ökar läsförståelsen visar en studie gjord av Little's Guthrie, Hoa, Wigfield, Tonks & Humenick (2006) att motivationen inte påverkas av läsförståelsen. Det är således inte mängden som läses utan läsmotivationen som är den viktiga faktorn för att barn ska lyckas med sin läsning och skolgång (Guthrie, Wigfield, Metsala & Cox, 2009). Detta kom forskarna fram till genom att undersöka elevers motivation och läsmängd i årskurs 3 och 5 genom frågor om deras läsvanor.

3 Teori

I detta avsnitt redogörs för den teori som ska genomsyra studien, Self-determination theory med tillhörande centrala begrepp; inre och yttre motivation samt de tre drivkrafterna till inre motivation, competence, relatedness och autonomy.

3.1 Self-determination theory

Studien kommer att utgå från Self-determination theory (SDT). Ett särdrag som representerar teorin är att den skiljer på olika typer av motivation. Det är två typer som är mest förekommande inom teorin. Dessa är inre (intrinsic) och yttre (extrinsic) motivation som båda påverkas av olika faktorer. Inre motivation är en drivkraft för egen vinnings skull, utan påverkan av externa faktorer, exempelvis att läsa en bok för sin egen läslust. Yttre motivation påverkas av externa faktorer såsom belöningar eller för att tillfredsställa andra. SDT utgår från att alla människor erhåller dessa sorters motivationer i olika utsträckning (De Naeghel et al. 2012; Ryan & Deci, 2000).

3.1.1 Inre motivation

Som ovan nämnts är drivkraften till inre motivation att göra något för egen vinnings skull, utan externa faktorer. Drivkrafterna till att utföra något kan vara känslan av duglighet, en lust till att lära eller ett personligt intresse. Barn drivs till stor del av inre motivation och redan vid födseln och i deras tidigaste stadier är de aktiva, nyfikna och lekfulla, även när det saknas specifika belöningar. Dessa egenskaper menar De Naeghel et al. (2012) är väsentliga för kognitiv och social utveckling, vilka är grundläggande aspekter för ett välmående och en känsla av livsduglighet. Eftersom det är inre motivation som leder dessa känslor kan inre motivation ses som människans största drivkraft (De Naeghel et al. 2012; Ryan & Deci, 2000; Deci, Koestner & Ryan 2001).

3.1.1.1 Tre drivkrafter till inre motivation

Enligt SDT finns det tre drivkrafter/behov till den inre motivationen. De tre drivkrafterna/behoven är competence, relatedness och autonomy som i denna studie kommer de att översättas och benämnas kompetens (competence), meningsfullhet (relatedness) och självständighet (autonomy).

Kompetens handlar om huruvida man får chans att utöva och uttrycka sina förmågor i det sociala livet. Att få känna sig kompetent och duglig i ett socialt sammanhang är således något många strävar efter. Behovet av att känna sig kompetent gör att många människor söker utmaningar som är optimala för deras kompetensutveckling. Exempelvis att läsa en svår bok för att för sin egen del öva upp sin kompetens.

Meningsfullhet handlar om att känna sig kopplad till andra, att ha en känsla av tillhörighet med andra individer och att få känna gemenskap. Meningsfullhet kopplas också till behovet att känna sig trygg och känna samhörighet i samhället.

Självständighet beskrivs som att vara ursprunget eller källan till sitt eget beteende och att agera utifrån eget intresse och värderingar. När individer upplever att de kan uttrycka sig med handlingar och göra egna individuella val som är relevanta för dem, som att välja vilken bok de vill läsa, hur de ska arbeta med boken eller vem de ska arbeta med, uttrycker de sin självständighet (Ryan & Deci, 2002; Guthrie et al. 2006).

3.1.2 Yttre motivation

Till skillnad från den inre motivationen styrs den yttre motivationen av externa faktorer. Den styrs av viljan av att göra något för en belöning, exempelvis att göra något för att få ett bra betyg eller för att komma in på önskad utbildning. Den yttre motivationen är subjektiv eftersom vissa barn har som ett personligt mål att nå ett visst betyg medan andra gör det för att göra föräldrarna nöjda. Det handlar alltså inte om att göra det för det egna välmåendet eller den inre lusten. I dagens samhälle är den yttre motivationen stor hos många. Den yttre motivationen kan också överskugga den inre motivationen eftersom den yttre påverkan blir den drivande faktorn. Exempelvis om ett barn läser för sin inre motivation men att föräldrar sedan börjar ge pengar för varje läst bok, kan den yttre motivationen, i detta fall pengarna, överskugga den inre motivationen till att läsa. Om sedan föräldrarna slutar med den yttre motivationen är det inte helt säkert att den inre motivationen finns kvar hos barnet (De Naeghel et al. 2012; Ryan et al. 2000; 2002; Deci et al. 2001).

4 Metod och material

I det här avsnittet kommer genomförandet av studien att förklaras. Avsnittet innehåller en beskrivning av det urval som gjorts under studiens gång. Slutligen redogörs för de etiska principer som studien tagit hänsyn till och studiens analysmetod.

4.1 Urval

I studien har material samlats in på två olika sätt; enkätinsamling och personliga intervjuer. Undersökningen skedde i två klasser i årskurs sex. Anledningen till att två årskurs sex valdes var för att öka chanserna för mer givande intervjuer. Eleverna som medverkar i studien har inte sedan innan en relation till mig som intervjuare. Klasserna valdes utifrån ett bekvämlighetsurval eftersom en kontakt med klasslärarna fanns. Studien genomfördes i två olika klasser eftersom det var vad som rymdes inom studiens tidsram.

I studien besvarades en enkät i två olika klasser med 23 och 24 elever vardera. Det var totalt 45 elever som deltog i studien då 2 elever inte fick godkännande av vårdnadshavare att delta i studien. En av enkäterna som genomfördes fick strykas eftersom svaren var ofullständiga.

I urvalsprocessen användes också ett subjektivt urval när de som skulle intervjuas valdes ut. Här handplockades sex elever utifrån den vetskap som enkätsammanställningen gav. De elever som valdes ut för intervju var de elever som var mest troliga att kunna ge studien mest relevant data. Denscombe (2016) beskriver subjektivt urval som att genom den kunskap som redan finns, välja de elever som ger den bästa informationen för studiens innehåll. Detta kan vara till en fördel eftersom det tack vare enkätundersökningen finns goda grunder till att få relevant information för studiens syfte.

4.2 Enkät

Som ovan nämnts var en del av studiens insamlingsmetod att ge ut enkäter om elevernas läsvanor och motivation till att läsa (se bilaga B). Syftet med enkäten var att få en överblick och kunskap om hur elevernas läsvanor ser ut på fritiden men också visa på om eleverna har en inre eller yttre motivation till läsning.

Enkäten har 8 frågor som utformades utifrån PISAs bedömningsram: *Key competencies in reading, mathematics and science* som genomfördes 2009. Frågorna översattes och ändrades för att få fram relevant information om eleverna har en inre respektive yttre motivation till läsning.

För att kunna besvara studiens syfte och forskningsfråga behövdes enkäten som stöd. Eftersom studiens fokus ligger på de elever som har en positiv inställning till att läsa och har en inre motivation till läsning på fritiden användes enkäten för att få fram ett urval av de personer som skulle intervjuas. Utifrån enkäten valdes sedan de elever med en hög inre motivation till att läsa ut för en intervju för att få en djupare förståelse vad som motiverar eleverna och vad de har för tankar om sitt eget läsande

4.3 Intervju

Efter enkäterna besvarats och sammanställts, valdes sex elever ut för att genomföra personliga intervjuer om elevens läsning och motivation till att läsa. Personliga intervjuer valdes att genomföras eftersom det var lättast att arrangera men också lättare att intervju en källa. Då kunde intervjuaren gå in mer på djupet och sätta sig in i den enskilda elevens tankar och idéer. Intervjun var semistrukturerad. Intervjuaren hade färdiga frågor som skulle behandlas och besvaras men genom att använda sig av semistruktur kunde ordningen på frågorna skiftas och följdfrågor kunde ställas. Det var viktigt att låta eleverna utveckla sina idéer och tankar och således viktigt att ge dem tid att tänka och fundera innan nästa fråga kunde ställas. Följdfrågor kunde komma att ställas för att hjälpa eleverna utveckla sina tankar (Denscombe, 2016).

Intervjun spelades in för att kunna lyssnas på och analyseras flera gånger. Ljudupptagningen skedde också på grund av att minnet är selektivt och det är en omöjlighet att behålla alla detaljer i minnet (Denscombe, 2016).

4.4 Etiska överväganden

Studien tar hänsyn till Vetenskapsrådets (2017) fyra forskningsetiska principer: *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Ett informationsbrev skickades ut till vårdnadshavare med information om studiens genomförande och syfte. Informationsbrevet skulle sedan skrivas under av elev och vårdnadshavare för godkännande av medverkan i studien. Således har vetenskapsrådets *samtyckeskrav* och *informationskrav* uppfyllts.

Konfidentialitetskravet uppfylls eftersom eleverna är anonyma och inga personuppgifter publicerades i studien. Genom att de uppgifter som framkommit under studien endast används i denna studie kommer även *nyttjandekravet* att uppfyllas eftersom uppgifter eller information ej får skickas vidare för bruk i annan studie (Vetenskapsrådet, 2017).

4.5 Analysmetod

För att besvara studiens frågeställning genomfördes en enkätundersökning samt personliga semistrukturerade intervjuer. Svaren på enkäterna sammanställdes och analyserades utifrån Ryan och Decis (2000) definitioner av inre och yttre motivation. Om eleven drevs av en inre eller yttre motivation kunde bekräftas utifrån påståenden som ” Jag tycker om att läsa på fritiden, ”läsa är min favoritaktivitet” eller ”jag läser bara för att jag måste (läxa, information)” Har eleverna svarat att de tycker om att läsa på fritiden behöver inte detta betyda att eleven har en inre motivation. Har däremot eleverna svarat att läsa är en av deras favoritaktiviteter tyder detta på en inre motivation. Genom att titta på alla påståenden på fråga 8 går det att tyda vilka som endast läser för att de måste och vilka som genuint tycker om att läsa och samtala om böcker. Eftersom enkäten var en utgångspunkt för att hitta elever som har en tydlig inre motivation till läsning, valdes elever ut genom att framför allt sammanställa svaren på fråga 2, 3 och 8. (Se bilaga B)

Med intervjuerna som utgångspunkt gick sedan den inre motivationen att analysera närmare. Analysen utgick sedan från de tre olika drivkrafterna kompetens, meningsfullhet och självständighet. Vilken inre drivkraft hade eleverna till att läsa skönlitteratur på fritiden?

4.6 Metodkritik

Denscombe (2016) är kritisk till bekvämlighetsurvalet eftersom valet ska göras av skäl som hänger samman med studien och inte utifrån vad som är lättast eller bekvämast. I denna studie spelar detta dock ingen roll då man skulle kunna välja vilka klasser som helst för att undersöka studien. Det som bör finnas i klasserna är elever med inre motivation, vilket det fanns i både de klasserna som deltog i studien.

Vid en enkät kan respondenterna, i detta fall eleverna, känna att det inte är viktigt och bara kryssa i svar men å andra sidan kan frågorna också stimulera

människor till att svara. Således bör enkäten sammanställas noga. I denna enkät märktes dock om någon elev bara kryssat i eftersom många påståenden behandlade samma ämne.

Precis som Denscombe (2016) skriver kan intervjuer vara tidskrävande eftersom det inte bara är intervjun som tar tid utan också efterarbetet. Att transkribera är tidskrävande och då denna studie har en tidsgräns är det viktigt att ha detta i åtanke när intervjuerna genomförs. Vidare måste jag som intervjuare tänka på att det som sägs under en intervju baseras på vad ett barn säger att de gör och inte vad de gör. Att genomföra en intervju med ett barn/elev kan vara extra svårt och det är viktigt att man förhåller sig professionell samtidigt som det inte får framstå som ett förhör. Eleverna måste känna sig bekväma med att svara och framförallt få tid till att tänka innan de svarar. Samtidigt som allt detta är viktigt att tänka på var detta den bästa metoden för att få fram information som kan besvara studiens forskningsfråga (Denscombe, 2016).

5 Resultat

I följande avsnitt kommer enkäternas och intervjuernas resultat att presenteras för att senare kunna svara på studiens forskningsfråga, Vad motiverar eleverna till att läsa skönlitterära böcker på fritiden? Enkäterna och intervjuernas resultat kommer att framställas separat för att få en tydligare överblick. Först kommer enkäternas resultat innan resultat för intervjuerna presenteras

5.1 Enkät

Av de 44 enkäterna som genomfördes svarade 17 elever Ja på fråga 2, ”Tycker du om att läsa på din fritid?”. 27 elever svarade nej på samma fråga. Eftersom meningen med enkäten var att hitta de elever med störst motivation till att läsa gick det redan efter enkätundersökningen att utesluta några för intervju. Även om svaret på fråga 2 visar att elever läser hemma går det inte dra en slutsats om de läser beroende av inre motivation.

Fråga 8 bestod av sju påståenden som eleverna skulle besvara genom att välja ett av följande fyra svarsalternativ ”stämmer helt”, ”stämmer delvis”, ”stämmer bara lite” och ”stämmer inte alls”. Utifrån dessa svar går det tydligt att se hur eleverna

känner för läsning, pratar om böcker, om de tycker det är svårt att läsa ut en bok eller om läsa är slöseri med tid.

Av de 17 elever som svarade att de tycker om att läsa på fritiden var det fyra elever som kryssade i att det ”stämmer helt” att läsa är deras favoritaktivitet på fråga åtta. Vidare var det sex elever som kryssade i att det stämmer delvis, två stämmer bara lite och fem stämmer inte alls. De fem elever som svarat att det inte stämmer alls har även fyllt i att de tycker det är svårt att läsa ut böcker och att de läser bara om de måste (läxa/ få information). De fyra elever som kryssat i att läsa är deras favoritaktivitet har också fyllt i fråga tre att de läser ungefär en timme om dagen. Därför valdes dessa fyra ut att intervjuas, men också två av de elever som kryssat i att de delvis stämmer att de är deras favoritaktivitet och som kryssat i att de läser mellan 30 och 60 minuter om dagen.

5.2 Intervjuer

För att inte avslöja de olika deltagarnas identiteter kommer de att tillskrivas andra namn i följande avsnitt. Detta också för att i analysen lätt kunna särskilja de olika deltagarna.

5.2.1 Intervju 1 – Wilma

Den första intervjun som genomfördes var med en av de tjejerna som kryssat i att läsa är en av hennes favoritaktiviteter och att hon läser runt en timme om dagen. Flickan kommer i denna studie att kallas Wilma. Wilma börjar berätta om boken som hon läser hemma på fritiden just nu.

Boken heter *Champion* som utspelar sig framtiden där det är diktatur. Den handlar om två huvudpersoner där en är högt uppsatt i den här diktaturen och den andra som... från början inte alls var högt uppsatt och bröt mot lagar och sånt men sen så fick han folket på sin sida och då så ville typ republiken att han skulle jobba med dem. Så då är det lite krig och sånt och man försöker komma på vad som är bäst typ, vilken sida man bör stå på och lite så...

Wilma förklarar också vad hon tänker på när hon letar efter böcker på biblioteket. Hon säger att hon brukar läsa på baksidan eller leta efter författare som hon tycker om eller så tittar hon på övervåningen på biblioteket som hon förklarar har lite

tjockare böcker och mer i hennes smak. Hon säger också att böckerna på övervåningen är böcker där

Man tänker själv i vissa böcker andra böcker är det kanske... amen såhär... verklighetstroga böcker till exempel tycker jag inte är så roliga utan jag tycker mer om böcker där man själv får välja sida och tänka efter och inte riktigt vet vad som kommer hända och så.

När jag frågar Wilma om för- och nackdelar med att läsa i skolan respektive hemma svarar hon att hon kan läsa lite var som men att hon mer tycker om att läsa hemma för där är hon ifred. Hon säger också att en fördel med att läsa i skolan kan vara att om alla läser samma bok kan man diskutera om den och det tycker hon är spännande.

Det roligaste med att läsa på fritiden säger Wilma är ”att man kan leva sig in så bra själv och det är som att man lär känna karaktärerna i en bok. Jag gillar böcker med mycket känslor och så.”

Jag frågar Wilma om det spelar någon roll om hon blir tilldelad en bok om hon får välja själv.

Jag tycker att det spelar ganska stor roll eftersom jag är ganska kräsen med min boks smak men jag läser ändå alltid ut böckerna, jag kanske inte tycker den är lika bra men jag läser ut den för att annars kanske man går och tänker på den där boken ändå, för att man inte vet hur den slutar. Eller jag brukar i alla fall göra det (säger Wilma och skrattar)

5.2.2 Intervju 2 – Alma

När jag kommer till skolan för att genomföra undersökningen sitter denna tjej på golvet i korridoren och läser en bok medan de andra eleverna är ute på rast. Mycket riktigt hade hon också fyllt i att hennes favoritaktivitet är att läsa.

Alma säger att hon tycker om att läsa skönlitterära böcker och just nu läser hon en bok som heter *Gyllene sonen* som är andra delen i en serie som är framställer en negativ framtid.

När Alma väljer böcker på biblioteket säger hon att...

Jag brukar läsa baksidan så jag får veta lite om boken och om jag tycker den är spännande och liksom lite fantasy... då... och så brukar jag titta på ganska tjocka böcker, för att dem inte ska ta slut så snabbt.

På frågan ” Vad finns det för fördelar och nackdelar med att läsa hemma respektive i skolan? ” svarar hon:

I skolan, i klassrummet får vi inte så mycket att vi liksom friläser. Jag läser mest på rasterna, jag brukar sitta och läsa på rasterna (säger hon och skrattar) och då är de väl att det kan vara lite ljud runt omkring mig. Men det är ju helt normalt. Det är skönare att läsa hemma för där finns det mer ett lugn, men jag har mer tid i skolan på rasterna än hemma på fritiden.

Vidare beskriver hon hur de arbetar med läsläxan och att de nästan alltid får välja egna böcker. Detta tycker Alma är viktigt

eftersom alla läser väldigt olika böcker och det kan bli väldigt tråkigt om någon får en bok som de inte alls tycker är intressant och då kanske man inte vill läsa klart den och då blir de ju liksom...fel.

När jag frågar Alma om hon brukar prata om böcker med sina vänner eller familj, svarar hon:

Jag har några i min klass som jag vet läser samma genre som mig så då kan jag rekommendera böcker och säga Den här boken har jag läst och den är väldigt bra, den finns på biblioteket. Men annars brukar jag inte prata om böcker.

5.2.3 Intervju 3 – Julia

Vid intervju 3 deltog en tjej som i denna studie kallas Julia. Jag börjar med att, precis som på de andra intervjuerna, fråga om boken som hon läser nu.

Den senaste boken jag läste hette *Ska vi slå vad?* Det är en kristen bok som handlar om en kristen person och en icke kristen person som ska be och se om de får svar... För eh hon tror ju inte och bah tänker ju de kommer ju aldrig funka typ. Det händer bland annat att en av deras kompisar krockar och blir liggandes på sjukhus. Så dem bryter sig in där och ska be för den här personen för att eh se om det funkar då.

När Julia svarar på frågan om vad hon tittar efter när hon lånar en bok svarar hon att hon ofta brukar ta hjälp av skolans bibliotekarie då hon vet vad Julia tycker om för genre. Hon säger att hon gillar tjocka äventyrsböcker och lite sci-fi samtidigt som hon nu hittat dessa böcker som handlar om kristendom som hon tycker om.

På frågan ” Vad är det roligaste med att läsa på fritiden? ” svarar Julia:

De är att man kan komma in i en annan värld typ, för både när man läser dem här äventyrliga böckerna så blir det liksom såhär koppla bort verkligheten och kommer in i böckerna. Det är liksom som att titta på en film typ att det spelas upp i huvudet typ. Men också de andra böckerna de hjälper mig typ, med många tankar.

Jag bad Julia att utveckla sitt svar om vad och hur hon menar med att det hjälper henne.

Alltså jag är ju kristen och de hjälper mig i min tro och jag ser andra vinklar från kristet perspektiv och icke kristet perspektiv.

Julia svarar på frågan om vad det finns för fördelar och nackdelar med att läsa hemma och i skolan

Asså jag tror att hemma blir det lite mer såhär att man inte behöver känna någon press på att man måste läsa. För det blir mer att nu känner jag verkligen för att läsa den här boken och då blir det mer att man liksom vill läsa. I skolan då kanske det är... antingen någon bok man inte ens gillar och att man tänker men nu måste jag hitta en bok, jag får väl ta den här då och så läser jag den men då blir det inte samma entusiasm liksom. Det blir mer såhär... du måste göra det och inte så valfritt liksom.

Brukar du och dina vänner eller familj prata om böcker?

Jag och min närmaste kompis vi brukar prata mycket... eh typ nu har jag hittat den här boken och nu kan du få den. Så vi brukar prata mycket om böcker. Men jag brukar också berätta för mamma när jag hittat en bok och försöka få henne att läsa men det gör hon inte (säger hon och skrattar)

5.2.4 Intervju 4 – Adam

I den fjärde intervjun deltog en kille som fyllt i att det stämmer delvis att läsa är hans favoritaktivitet. Han kallas Adam i denna studie.

Adam berättar om den senaste boken han läste, det var *Rum 213*. Han säger beskriver den med att den har 3 eller 4 huvudpersoner och att dom bor tillsammans. De blir ovänner ibland eftersom det försvinner saker från dem och de tror att de är någon av de andra som har tagit sakerna. Men sen inser tjejerna att det är något övernaturligt som tar tjejernas saker. Det roligaste med att läsa tycker Adam är:

Det är mycket såhär, jag läser mest spännande böcker för att då åker man in i boken och det är svårt att sluta läsa och då vill man bara läsa fler och fler och se hur de går i de olika böckerna.

Adam säger att han letar efter spökböcker eller deckare när han letar böcker på biblioteket. Han kollar också på framsidan och läser på baksidan.

Sen så läser jag baksidan och om den låter väldigt intressant så lånar jag den men om den låter lite såhär halvbra så lånar jag den ändå och testar den. Men om jag inte känner något alls så lånar jag den inte.

Fördelar och nackdelar med att läsa hemma och i skolan säger Adam är att i skolan är man inte själv när man läser och det kan vara ljud. Hemma är det lugnt och man kan tänka mer och bättre komma in i boken. Han berättar också hur han och hans mamma brukar tipsa varandra om olika böcker som är bra.

5.2.5 Intervju 5 – Melinda

Tjejen i intervju 5 som här kallas för Melinda är väldigt tyst och säger inte så mycket under intervjun. Hon utvecklar inte sina svar utan trots tid nöjer hon sig med väldigt kortfattade svar.

För ett tag sen läste jag en bra serie som heter *Gregor*. Den handlar om att han och hans familj åker ner till en underjord och det är något jättekonstigt ställe typ och där nere bor de människor och djur som blivit jättestora.

Vad är det roligaste med att läsa på fritiden?

Eh... jag vet faktiskt inte. Det är väl typ att det är lugnt när man sitter och läser typ. Och eh... (det är tyst en längre stund innan hon fortsätter) eh... man får bättre fantasi, bättre ordförråd så att man kan skriva bra i skolan.

När jag sedan frågar om vilka fördelar och nackdelar det finns med att läsa hemma och i skolan säger hon att det är tyst och lugnt hemma och inte i skolan. Jag ställer en följdfråga om det är viktigt för henne att få välja bok själv?

Ja, för då går det bättre att läsa när jag vet att jag gillar den boken. För annars kanske det är en bok jag verkligen hatar.

5.2.6 Intervju 6 – Elin

Den sista intervjun gjordes med en tjej som i studien kallas Elin. Elin börjar precis som de andra intervjuerna med att beskriva den senaste boken hon läst.

Den boken jag läser nu heter *Alla ni som är tyngda* den handlar om en tjej som tar på sig väldigt mycket ansvar och sen börjar hon bli utbränd och så.

Vidare svarar Elin på frågan vad som är det roligaste med att läsa på fritiden?

Att man typ såhär får en liten paus från verkligheten typ såhär att om man läser fantasy kanske man kan tänka sig att man är den karaktären och få gå in i en annan värld typ.

Elin svarar på frågan om vad det finns för fördelar och nackdelar med att läsa hemma och i skolan:

Asså hemma kanske det är lite mer för att jag vill läsa. I skolan är det lite mer att.. amen man kanske ska bli bättre på att läsa och så. Jag tycker bäst om att läsa hemma för att det är liksom mycket skönare att få läsa en bok man verkligen gillar än att få en bok som man kanske inte alls gillar.

6 Analys

I detta avsnitt kommer resultaten från de olika intervjuerna att analyseras och kopplas till Self-determinations tre olika drivkrafter: kompetens, meningsfullhet och självständighet. Slutligen görs en sammanfattande sammanställning av analysen.

6.1 Inre motivation

Som enkäten visade var det inte många elever som hade en inre drivkraft till att läsa. Det var även några elever som kryssade i att de tycker om att läsa på fritiden men som också kryssat i att det inte stämmer alls att läsa är deras favoritaktivitet. Trots att det inte behöver vara en favoritaktivitet går de att diskutera huruvida eleverna förstått frågorna. Om de tycker om att läsa på fritiden borde eleverna kanske kryssat någon av de 3 vänstra rutorna för att det ska stämma.

Enkäten visade också elever som kryssat i att läsa är en favoritaktivitet och att de gillar att prata om böcker med andra. De eleverna som valdes ut för intervjuer går genom intervjuerna att se att de har en tydlig inre motivation till att läsa böcker på fritiden. Wilma och Adam säger att de läser ut böcker även om de inte är så bra för annars går de och tänker på böckerna och hur de skulle ha slutat. Det är precis detta som Ryan och Deci (2002) menar med den inre motivationen, den drivs av en lekfullhet och en nyfikenhet.

Alma visar också en tydlig inre motivation när hon varje ledig tid i skolan sitter och läser för att det är vad hon tycker om att göra. Det visar hon också när hon säger att hon letar efter långa böcker för att de inte ska ta slut så snabbt. Här skulle kanske en elev som inte har motivation tänkt tvärtom, att den väljer en lätt och kort bok som lätt läses igenom. Alla eleverna som intervjuades har en stark inre motivation och det märks tydligt på deras sätt att prata om böckerna de nyss läst. De pratar med inlevelse och är väldigt glada när de får berätta om boken och hur de går tillväga när de lånar böcker. Även när frågan ”vad är det bästa med att läsa på fritiden?” ställs märks det att de blir exalterade och gärna beskriver varför de tycker om att läsa böcker. Det var endast en tjej som inte hade ett exalterat kroppspråk och tonfall när hon pratade om sin läsning och detta var Melinda. Detta betyder inte att hon inte har en inre motivation utan bara att hon kanske är för blyg för att göra det med samma inlevelse som de andra eleverna.

6.1.1 Kompetens

Deci och Ryan skriver om hur kompetens är en av drivkrafterna till inre motivation.. Detta är ett sätt att få känna sig kompetent och duglig, vilket ökar livsglädjen hos individen (Ryan & Deci, 2002).

Det var få elever som vid intervjun visade att de läser för att bli bättre och för att få känna sig kompetenta. Eleven Elin säger att det är roligare att läsa hemma för ”I skolan är det lite mer att... amen man kanske ska bli bättre på att läsa och så.” I detta fallet har Elin en negativ ton till att läsa i skolan och till att bli bättre på att läsa och pekar på att det är inte därför hon läser hemma. När Elin läser hemma har hon alltså inga tankar på att hon läser för att bli bättre samtidigt som hon beskriver läsningen i skolan som att de är för att man ska bli bättre på att läsa. Kan det vara skillnad på att läsa och läsa oavsett om man har samma förutsättningar, även om de bara är platsen som ändras?

Eleven Melinda sa något som går att koppla till drivkraften kompetens när hon fick frågan om vad som är det roligaste med att läsa på fritiden. Hon svarade ”man får bättre fantasi, bättre ordförråd så att man kan skriva bra i skolan.” Detta går att koppla till kompetens och att Melindas inre drivkraft är att få känna sig kompetent i samhället och att hela tiden utvecklas och bli bättre. Samtidigt går det att ställa sig frågan om de verkligen är en drivkraft för Melinda eftersom svaret lät väldigt inövat,

precis som att hon rabblade upp vad en lärare eller en förälder skulle säga om de fick frågan varför det är bra att läsa. Som tidigare nämnts i avsnitt 2.2 har vuxna en påverkan på barn och hur de ser på läsning. Detta kan ske medvetet eller omedvetet. Det går alltså diskutera om Melinda svarade vad hon trodde jag som intervjuare ville höra eftersom hon tidigare sa att hon inte visste vad som var det roligaste med att läsa på fritiden. Detta går inte att fastställa men är en rimlig slutsats att dra eftersom svaret lät inövat.

6.1.2 Meningsfullhet

Den andra drivkraften till inre motivation är, som ovan nämnts, meningsfullhet (avsnitt 3.1.1.1). Denna drivkraft handlar om att känna sig kopplad till andra individer och att få känna en gemenskap i samhället (Ryan & Deci, 2002). Genom böcker går det att känna sig kopplad till andra på olika sätt. Studien har dels gett svar på att vissa av eleverna tycker om att prata om böcker och att rekommendera böcker till andra. Detta kan vara ett sätt att känna samhörighet och är en drivkraft till att fortsätta läsa böcker som kompisar rekommenderat för att sedan kunna prata om böckerna på fritiden eller i skolan.

Julia säger i sin intervju att ”De andra böckerna de hjälper mig typ, med många tankar. ...Alltså jag är ju kristen och de hjälper mig i min tro och jag ser andra vinklar från kristet perspektiv och icke kristet perspektiv.” Detta kan vara ett sätt att känna samhörighet och gemenskap med samhället och med dem som tror på samma sak, att genom böcker få hjälp med frågor som finns och genom att få läsa om andra som tror på samma sak kanske få svar.

Wilma säger i sin intervju att ”en fördel med att läsa i skolan kan vara om alla läser samma bok så kan man diskutera om den och det tycker jag är spännande.” Hon ser alltså detta som något positivt och som är en drivkraft till att läsa i skolan. Adam säger att han inte pratar så mycket böcker med sina kompisar men hemma pratar han gärna böcker med sin mamma som också läser mycket. Likt Adam säger också Julia att ”Jag och min närmsta kompis vi brukar prata mycket... eh typ nu har jag hittat den här boken och nu kan du få den. Så vi brukar prata mycket om böcker.” Detta är ett sätt att som ovan nämnts skapa relationer och för att känna en samhörighet.

Är detta anledningen till att de läser mycket på fritiden? Jag tror att det är en del till inre motivation och till deras drivkraft men om man tittar på övriga svar i

intervjuerna är detta kanske inte den mest bidragande faktorn till att dessa elever har en inre motivation till att läsa.

6.1.3 Självtändighet

Den tredje drivkraften är den som går att koppla till flest intervjuer och som flest elever nämner ett flertal gånger. Detta är drivkraften självständighet som innebär att få känna att man gör egna val och gör det för sin egen skull utifrån det egna intresset (Ryan & Deci, 2002).

Alla de eleverna som intervjuades nämnde på något vis att de gärna väljer bok själva. De nämner att en nackdel med att läsa i skolan kan vara om man blir tilldelad en bok och det inte är en bok man gillar. Alma förklarar det med att det är viktigt att få välja bok själv för att man läser olika böcker och att ” det kan bli väldigt tråkigt om någon får en bok som de inte alls tycker är intressant och då kanske man inte vill läsa klart den och då blir de ju liksom...fel.” Detta förklarar varför självständigheten är viktig. Eleverna får välja böcker som passar dem med avseende på tjocklek, text och genre. I intervjuerna framkommer det att eleverna har olika favoritgenrer såsom deckare och fantasy. Som Alma säger kan det bli ”fel” om eleverna blir tilldelad en för svår eller för lätt bok, det kan göra att eleven också tappar intresset för att läsa. Likaså om eleven får en bok som inte de tycker är bra. Melinda svarar på frågan om det är viktigt att få välja bok själv och svarar ”Ja, för då går det bättre att läsa när jag vet att jag gillar den boken. För annars kanske det är en bok jag verkligen hatar. ” Vidare svarar också Elin ” Jag tycker bäst om att läsa hemma för att det är liksom mycket skönare att få läsa en bok man verkligen gillar än att få en bok som man kanske inte alls gillar.” Att få välja bok är alltså viktigt för eleverna för att få känna att de gör sina egna val utifrån sitt eget intresse.

En annan del som också framkommer under några intervjuer är att eleverna gärna också vill läsa när de själva vill. Elin säger i sin intervju att ”Asså hemma kanske det är lite mer för att jag vill läsa.” Julia förklarar också att hon tycker om att läsa hemma för ”

Asså jag tror att hemma blir det lite mer såhär att man inte behöver känna någon press på att man måste läsa. För det blir mer att nu känner jag verkligen för att läsa den här boken och då blir det mer att man liksom vill läsa. I skolan då kanske det är... antingen någon bok man inte ens gillar och att man tänker men nu måste

jag hitta en bok, jag får väl ta den här då och så läser jag den men då blir det inte samma entusiasm liksom. Det blir mer såhär... du måste göra det och inte så valfritt liksom.

Hon nämner att det blir inte så valfritt, vilket inte heller gör det lika roligt. Eleverna måste alltså få känna att de läser de böcker de själva väljer men också när de själva vill läsa.

7 Diskussion

Alla tre drivkrafter har synts på olika sätt genom intervjuerna och vissa mer än andra. Även om alla på något sätt kommer fram i de olika intervjuerna visar analysen att det är drivkrafterna meningsfullhet och självständighet som genomsyrar elevernas motivation.

Eleverna visar att de tycker om att kunna prata om böcker med kompisar och familj. De rekommenderar gärna böcker till andra. De säger att det är både mysigt och spännande att diskutera böcker man läst med andra. Boksamtal i skolan och i hemmet kan därför vara en faktor som gör att elever läser. Detta kan kanske också vara en drivkraft för de elever som inte har en inre motivation till att läsa och analysera böcker. Studiens resultat pekar i samma riktning som det Papadima-Sophocleous (2009) visat, att genom läsning får elever nya sätt att tolka världen och böcker. En bok kommer aldrig tolkas på samma sätt och därför kan väldigt intressanta boksamtal uppstå utifrån elevernas egna diskussioner om böcker. Kanske kan detta vara en del i att hjälpa eleverna hitta ett intresse för läsning.

Eleverna som intervjuades har i enkäten svarat på vad deras föräldrar arbetar med. De har beskrivit många yrken och många av elevernas föräldrar arbetar med ett yrke som kräver högre utbildning, såsom sjuksköterska, chef, ingenjör och lärare. Det går att dra en koppling mellan detta och till studien som genomfördes av Yeo, Ong, Ng (2014) där de kunde se ett samband mellan föräldrars utbildning, och barnens läsmotivation. Det går alltså att fastställa att det i denna studien också går att se en relation. Eleverna hade alla också kryssat i att de har många böcker hemma vilket också Yeo, Ong, Ng (2014) säger påverkar elevers läsmotivation och läsförståelse positivt.

Alla de intervjuade eleverna förklarar på ett eller annat sätt hur viktigt det är att själva få välja bok. Annars kan det bli en bok som de inte tycker om och då blir det inte samma entusiasm i läsningen. Att ha frihet att välja bok är inte svårt att koppla till skolans värld och är något alla lärare bör sträva efter. Men det är också viktigt att hjälpa eleverna att hitta böcker som de kan tycka om. En stor uppgift som föräldrar och lärare har är att introducera sina barn och elever till nya böcker som de kan komma att tycka om. Det är också viktigt att ha i åtanke att även om det är bra att låta elever välja sina egna böcker och att detta skapar en läslust är det också viktigt att de introduceras för nya böcker som utmanar och utvecklar deras läsande. Det är fullt rimligt att eleverna hittar nya läsintressen och utmaningar med vuxnas hjälp eftersom vuxna har en stor inverkan på elevers läslust (Van Ours, 2008).

Eleverna säger också att en anledning till att de tycker mer om att läsa hemma är för att de själva får välja när de läser och att detta bidrar till en läslust. Eleverna vill alla också ha det lugnt och skönt när de läser då det är lättare att komma in i bokens värld och det är lättare eftersom boken spelas upp som en film i huvudet. En anledning till att de vill ha det lugnt och skönt kan vara att läsning är en komplex språkkunskap i många steg som kräver användning av många färdigheter samtidigt (Guthrie et al., 2006). Eleverna vill också känna känslan av att de inte har några krav på att läsa utan att de gör det för att de själva vill. Detta är kanske alltså något som fungerar för elever med den inre motivationen då de gärna läser ofta både i skolan och på fritiden. Men elever med yttre motivation till läsning måste kanske få en ”knuff” in i läsningens värld och ha krav på sig att läsa för att läsning ska förekomma. Alltså går det inte att låta elever utan motivation göra som elever med motivation, då det troligtvis slutar med att de inte läser eftersom de inte gör det för sin egen skull. Detta hade kunnat få stora konsekvenser senare i livet eftersom läsning bidrar med förståelse om omvärlden, utvidgar ordförrådet breddar kunskapen (Lundström & Svensson, 2017). Att eleverna själva får välja när de vill läsa är en svårare uppgift i skolan än hemma men är bra att ha i åtanke om det skulle ges tillfälle.

7.1 Vidare forskning

En intressant forskningsidé hade varit att undersöka hur man får inre motivation. Är det något man föds med eller är det något som systematiskt går att förbättra? Detta hade varit en givande undersökning för skolan och skolans lärare då detta hade kunnat

förbättra läsintresset för elever. Studien hade också gått att vidga till andra ämnen och till områden som inte innehåller läsning.

En annan intressant forskningsfråga är att undersöka motivationen i olika årskurser. Skiljer sig den inre motivationens drivkrafter sig år i olika åldrar och i så fall på vilka sätt skiljer den sig.

8 Referenser

Deci Edward L., Koestner Richard, Ryan Richard M.,(2001) *Extrinsic rewards and intrinsic motivation in education: reconsidered once again*. Review of Educational Research 71 no1

De Naeghel, Jessie, Van Keer, Hilde, Vansteenkiste, Maarten, & Rosseel, Yves (2012). *The relation between elementary students' recreational and academic reading motivation, reading frequency, engagement, and comprehension: A selfdetermination theory perspective*. Journal of Educational Psychology. American Psychological Association, Vol. 104, No. 4, 1006–1021

Denscombe, Martyn (2016). *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur.

Guthrie, J. T., Wigfield, A., Humenick, N. M., Perencevich, K. C., Taboada, A., & Barbosa, P. (2006). *Influences of stimulating tasks on reading motivation and comprehension*. Journal of Educational Research, Vol. 99(No. 4)

Guthrie, J. T., Wigfield, A., Metsala J.L. & Cox ,E. K (2009) *Motivational and Cognitive Predictors of Text Comprehension and Reading Amount*. Scientific Studies of Reading, 3:3, 231-256, DOI: 10.1207/s1532799xssr0303_3

Kuşdemir, Yasemin & Bulut, Pınar (2018) *The Relationship between Elementary School Students' Reading Comprehension and Reading Motivation*. Journal of Education and Training Studies, Vol. 6, No. 12;

Lee-Daniels, Sonya L.;Murray, Bruce A. DEAR Me: What Does It Take To Get Children Reading? Reading Teacher; 54, 2; ERIC

Littles, E., Guthrie, J. T, A., Hoa, L. W., Wigfield, A., Tonks, S. M., Humenick, N. M. (2006) *Reading motivation and reading comprehension growth in the later elementary years*. Contemporary Educational Psychology 32, 282–313

Läsförståelse, (u.å) i Nationalencyklopedin, (Hämtad 2019-05-17)

Ryan, Richard M. & Deci, Edward L. (red.) (2002). *Handbook of self-determination research*. Rochester, NY: University of Rochester Press

Ryan, Richard M, & Deci, Edward L. (2000). "Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology* Volume 25, Issue 1, Pages 54-67

Skolverket (2019a). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* [Elektronisk resurs]. Stockholm: Skolverket Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2077/31382>

Skolverket (2019b). *Motivation en viktig nyckel till elevers skolframgång*. Stockholm:

Papadima-Sophocleous, Salomi (2009). *Can Teenagers be Motivated to Read Literature?*. University of Nicosia. The Reading Matrix, Volume 9, Number 2,

PISA (2009). assessment framework: *key competencies in reading, mathematics and science*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development

Van Ours, Jan C. (2008). *When do children read books?*, *Education Economics*, 16:4, 313-328, DOI: 10.1080/09645290801976902

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Wery, J & Thomson, M (2013) *Motivational strategies to enhance effective learning in teaching students*. *NASEN*; DOI: 10.1111/1467-9604.12027

Yeo, Lay See, Ong W., Winston, Ng M.,Charis (2014). *The Home Literacy Environment and Preschool Children's Reading Skills and Interest*. *Early Education and Development*, 25: 791–814:

DOI: 10.1080/10409289.2014.862147

Bilaga A

Informationsbrev

Till dig som är vårdnadshavare till elev som går på .....

Hej!

Jag heter Malinn Jonsson och studerar grundlärarprogrammet med inriktning 4–6 vid Linnéuniversitetet i Växjö. Jag skriver mitt examensarbete i svenska som handlar om läsmotivation där jag ämnar undersöka hur elever ser på sin fritidsläsning samt vad som motiverar dem till att läsa.

Studien genomförs till en början med en enkät om elevernas syn på sin läsning. Vidare kommer elevintervjuer med ett fåtal elever att genomföras för att få en djupare förståelse för elevers motivation till läsning. Den data som kommer att samlas in kommer enbart att användas till analys i arbetet och all data kommer att hanteras konfidentiellt. Därav kommer elevernas namn inte att finnas med i examensarbetet. Däremot måste jag för egen analys av enkät och intervju ha namn på enkäterna. Som vårdnadshavare tillfrågas du om deltagande för ditt barn i denna undersökning. Lämnas ifylld i ett av alternativen till skolan senast måndagen den 22/4-2019 till klasslärare.

Jag samtycker till att mitt barn deltar i studien

Jag samtycker INTE att mitt barn deltar i studien

Vårdnadshavares underskrift_____

Har ni några frågor så får ni gärna höra av er till mig eller min handledare:

Malinn Jonsson

mj223gh@student.lnu.se

Handledare:

Martin Hellström

Martin.hellstrom@lnu.se

Bilaga B

Enkät om läsning

1. Jag är...

Ringa in ett svar

Pojke

Flicka

---

2. Tycker du om att läsa på din fritid?

Ringa in ett svar

Ja

Nej

---

3. Hur mycket läser du på fritiden för nöjes skull ?

Ringa in ett svar

Mer än två timmar per dag

30 minuter eller mindre per dag

Ungefär 1 timme per dag

Jag läser inte för nöjes skull

Mer än 30 min med mindre än 60 min per dag

---

4. Hur många böcker har ni hemma?

Ringa in ett svar

Vi har **mycket** böcker

vi har **medel** med böcker

vi har **lite** böcker

vet ej

---

5. Hur ofta läser du .....för att du vill?

Kryssa i en ruta för varje rad

	Flera gånger i veckan	Flera gånger i månaden	En gång i månaden	Några gånger per år	Nästan aldrig / aldrig
Faktatexter					
Skönlitterära böcker (noveller, berättelser)					
Serietidningar					
Nyhetstidningar					
Tidningar					

---

6. Vart får du böckerna ifrån som du läser hemma?

Ringa in de som stämmer, får ringas in flera alternativ

Lånar från skolan

Hemifrån

Lånar av kompisar

Lånar från stadsbiblioteket

7. Vad arbetar dina föräldrar med?

skriv och förklara

---

8. Hur mycket stämmer eller stämmer inte följande påståenden in på din läsning?

Kryssa i en ruta för varje rad

	stämmer helt	stämmer delvis	Stämmer bara lite	Stämmer inte alls
Läsa är en av mina favorit aktiviteter				
Jag tycker om att berätta om böcker jag läst				
Jag tycker om att prata om böcker med andra				
Jag tycker det är svårt att läsa ut böcker				
Jag tycker inte om att läsa, det är slöseri med tid				
Jag tycker om att byta böcker med mina vänner				
Jag läser bara om jag måste (läxa, få information)				
Jag tycker det är svårt att sitta still och läsa				

Stort tack för ditt deltagande!

Bilaga C

Frågor intervju

Vilken bok läste du senast hemma? Kan du berätta om den ?

Vad tycker du är det roligaste med att läsa på fritiden?

När du lånar böcker vad brukar du titta efter, vad är det som gör att du väljer just den boken?

Brukar du och dina vänner / föräldrar prata om böcker ni läst?

Vad skiljer läsningen i skolan med den hemma? För och nackdelar?

Varför tror du att du har en motivation till att läsa och andra inte ?